C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr. 21rji-1074/2023 Judecătoria Soroca sediul Central
1-23060392-03-21rji-11092023 Judecător: Ghenadie Tocaiuc

D E C I Z I E
În numele Legii

23 octombrie 2023 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

În componența:

Președintele ședinței de judecată, judecătorul Gheorghe Scutelnic

Judecătorii Viorel Pușcaș

Oleg Moraru

a judecat în ședință de judecată în ordine de recurs recursul condamnatului Oțel Ion *****declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 25 iulie 2023 adoptate în limitele cererii avocatului Corina Manea în interesele condamnatului Oțel Ion *****privind aplicarea în privința condamnatului Oțel Ion a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,-

C O N S T A T Ă:

La 27 aprilie 2023 avocatul Corina Manea în interesele condamnatului Oțel Ion *****a înaintat către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Soroca sediul Central o cerere, prin care a solicitat aplicarea în privința condamnatului Oțel Ion a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Prin încheierea judecătoriei Soroca sediul Central din 25 iulie 2023 cererea avocatului Corina Manea în interesele condamnatului Oțel Ion *****privind aplicarea în privința condamnatului Oțel Ion a prevederilor Legii nr. 243 din

24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Încheierea nominalizată a fost atacată cu recurs de către condamnatul Oțel Ion Grigore, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 25 iulie 2023, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care cererea condamnatului să fie admisă.

În motivarea recursului s-a invocat că, el nu are abateri disciplinare, nu s-a aflat în conflict cu colaboratorii penitenciarului, nu are încălcări de regim și nici antecedente penale în vigoare, iar instanța neîntemeiat a concluzionat prezența riscului ridicat de recidivă și caracteristica negativă, din care motiv consideră posibilă aplicarea în privința sa a actului de amnistie.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

În termenul stabilit procurorul Valentina Gavdiuc a prezentat referință, prin care a solicitat respingerea recursului condamnatului Oțel Ion *****ca fiind nefondat.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți consideră necesar de a respinge recursul declarat ca fiind nefondat reieșind din următoarele considerațiuni.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă recursul este nefondat.

Subsecvent normei citate instanţa de recurs reiterează că, în conformitate cu prevederile art.469 alin. (1) pct.15) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare).

Art. 470 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că, chestiunile privind executarea hotărîrilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct.1)-4), 6)-16), 17/1) şi 18) se soluţionează de către instanţa de judecată din raza de activitate a organului sau a instituţiei care execută pedeapsa.

Potrivit prevederilor art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Conform art. 272 alin. (1), (2) din Codul de executare, în cazul amnistiei, în temeiul art.107 din Codul penal, care liberează condamnatul de executarea în continuare a pedepsei, fie reduce pedeapsa sau o comută, instituțiile şi organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă examinează aplicabilitatea actului de clemență fiecărui condamnat şi, după caz, cu acordul condamnatului, înaintează un demers instanței de judecată competente conform art. 470 din Codul de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt şi de drept invocate. Demersul se judecă în condițiile Codului de procedură penală. Condamnatul este în drept să înainteze personal un demers instanței de judecată pentru examinarea posibilității aplicării actului de amnistie. În acest caz, instituțiile sau organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă remit instanței de judecată dosarul personal al condamnatului.

În continuare Colegiul penal statuează că, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat şi exclusiv persoanelor bănuite, învinuite şi inculpate, precum şi persoanelor condamnate, **care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei**, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă şi sunt evaluate psihologic ca **prezentând risc de recidivă mediu sau redus**, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8.

Aliniatul (2) al aceluiași articol stipulează că, aplicarea amnistiei faţă de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – *comisii speciale*), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor şi ai Inspectoratului Național de Probațiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției şi activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.

Conform alin. (3) al aceluiași articol, în temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi.

Subsecvent, alin. (6) din norma citată prevede că, persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială.

Din materialele cauzei penale se constată că, prin sentința Judecătoriei Drochia sediul Glodeni din 02.12.2021 Oțel Ion *****a fost condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 84 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani și 3 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Fiind respectată procedura prealabilă, la data de 12.04.2023 comisia penitenciarului a respins cererea condamnatului Oțel Ion *****de a prezenta materialele și dosarul personal în instanța de judecată pentru aplicarea în privința condamnatului a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, deoarece condamnatul Oțel Ion *****se caracterizează negativ, având risc de recidivă ridicat.

Drept urmare, avocatul Corina Manea în interesele condamnatului Oțel Ion *****s-a adresat către judecătorul de instrucție cu cererea privind aplicarea în privința condamnatului Oțel Ion a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Fiind investit cu dreptul de a examina chestiunea cu privire la aplicarea în privința condamnatului Oțel Ion *****a actului amnistiei Colegiul conchide că, judecătorul de instrucție în mod întemeiat a constatat că în privința lui Oțel Ion *****nu sunt aplicabile prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, deoarece acesta se caracterizează negativ și riscul de recidivă este unul ridicat.

În acest sens Colegiul penal relevă că, amnistia reprezintă în sine o cauză reală de liberare de la executarea unei părți din pedeapsa penală, având ca efecte cu privire la toți participanții la săvârșirea infracțiunii, însă aceasta este incidentă *in rem*, și nu *in personam*, or, consecințele pot surveni numai dacă sunt îndeplinite anumite condiții personale, iar prin intermediul prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, legiuitorul indică expres condițiile fără respectarea cărora nu poate fi pusă spre examinare cererea, şi anume: prezentarea dovezilor despre caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei, raportul evaluării psihologice că condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, iar întrunirea acestor condiții urmează a fi stabilită prioritar de către comisia specială, instituită, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa.

Cu referire la primul aspect prevăzut de legiuitor instanța de recurs remarcă că, constatarea comportamentului pozitiv pe parcursul executării pedepsei penale se desprinde ca urmare a resocializării penitenciare a condamnatului, reprezentând, per ansamblu, un proces complex, care constă în activitățile socio-educative

desfășurate de personalul penitenciar prin intermediul unui complex de măsuri cu caracter educativ, juridic, social, organizatoric, psihopedagogic etc., activități ce sunt aplicate în scopul modificării sistemului lui de valori antisociale, având ca scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnați, cât şi de către alte persoane, numărul de stimulări pe perioada detenției, numărul sancțiunilor disciplinare, numărul de participări în activitățile educative în cadrul penitenciarului, caracteristica din partea membrilor de familie, cunoscuți, rude și prieteni, numărul condamnărilor, situația familială, predispoziția deținutului de a repara prejudiciul moral și material.

Cât privește cel de-al doilea aspect prevăzut de legiuitor privind evaluarea psihologică a condamnatului în scopul stabilirii riscului de recidivă, urmează a fi supuse aprecierii prevederile Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, care la pct. 53, 55, 57 stabilesc că, psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art. 4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6.

Rezultatele evaluării riscului de recidivă se prezintă condamnatului pentru informare, fapt consemnat în fișa de evaluare a riscului de recidivă. Fișa de evaluare a riscului de recidivă se prezintă și se argumentează de către psiholog sau consilierul de probațiune în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnat în parte.

Conform anexei nr. 6 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, prin „risc ridicat de recidivă” se înțelege predominarea factorilor criminogeni ce condiționează o recădere infracțională; „risc mediu de recidivă” – prezența redusă a factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni, dar prematură pentru diminuarea comportamentelor negative viitoare; „risc redus de recidivă” – prezența redusă sau lipsa factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni și duc la încetarea comportamentelor negative viitoare.

Potrivit anexei nr. 7 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă trei categorii a nivelului de recidivă, și anume, „scăzut”, „mediu”, „sporit”.

Aici instanța de recurs învederează că, evaluarea psihologică a condamnatului trebuie să aibă o desfășurare logică, pornind de la identificarea antecedentelor

persoanei, vizând atât informații privitoare la condamnările anterioare, cât și la istoria comportamentală a celui evaluat. Urmează identificarea comportamentului infracțional și circumstanțele în care acesta s-a produs: starea condamnatului până la săvârșirea infracțiunii (vârsta, circumstanțele, acțiunile, gândurile etc.); evaluarea proprie a infracțiunii săvârșite de către condamnat (recunoaște sau nu vina); analiza alternativelor comportamentului infracțional și de ce nu au fost folosite; studierea sferei etico-morale (ia fost greu să ia decizia, cât de ușor a luat-o, dileme morale), precum și consecințele comportamentului acestuia. În evaluarea personalității condamnatului este necesar a stabili dacă factorii de risc persistă în continuare.

În această ordine de idei Colegiul penal notează că, urmare a parvenirii cererii condamnatului Oțel Ion *****privind aplicarea în privința sa a Legii privind amnistia, a fost efectuată caracteristica condamnatului, ultimul fiind caracterizat negativ, deoarece a comis încălcări de regim, manifestă agresivitate, cu tendințe de autoafirmare, nu a realizat programele individuale planificate.

La fel, Comisia a reținut în sarcina condamnatului Oțel Ion *****prezența riscului de recidivă ridicat, manifestat prin: prezența istoricului infracțional, nu manifestă interes față de activitățile planificate în planul individual, respectă subcultura criminală și tradiții hoțești, indici bazați pe Metodologia privind evaluarea riscului de recidivă.

Mai mult ca atât, Colegiul penal statuează că instanța nu putea să constate prezența unui alt risc de recidivă, decât cel stabilit de psiholog, care în cazul dat este ridicat, deoarece **evaluarea psihologică la aprecierea riscului de recidivă la deținuți aparține în exclusivitate psihologului**, care are cunoștințe speciale în domeniu. Or, pct. 53 din Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr.44/2022, care completează art. 1 alin. (1) din Legea nr. 243/2021, expres prevede că psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art. 4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia şi fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6.

Din considerentele menționate supra, Colegiul penal respinge ca fiind neîntemeiate afirmațiile recurentului privind aprecierea eronată a caracteristicii negative și a riscului de recidivă ridicat în privința lui Oțel Ion Grigore, or, după cum s-a reiterat supra, doar în competențele psihologului din cadrul instituției penitenciare intră evaluarea riscului de recidivă a persoanelor condamnate, instanța de judecată ne având asemenea competențe.

În circumstanțele elucidate supra, Colegiul penal va respinge recursul condamnatului Oțel Ion *****declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 25 iulie 2023 ca fiind nefondat, menținând fără modificări încheierea adoptată de prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul condamnatului Oțel Ion *****declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 25 iulie 2023 emise în privința lui Oțel Ion *****se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul: Gheorghe Scutelnic

Judecătorii: Viorel Pușcaș

Oleg Moraru